

Waarom ze pas na de dood van een patiënt aan de slag gaat, en 6 andere vragen over de euthanasiecommissie

23/01/2020 om 13:01 door [Tom Le Bacq](#)

De commissie die euthanasiedossiers evalueert, wordt zelf niet geëvalueerd.

Fernand Keuleneer moet zich terugtrekken als advocaat omdat hij plaatsvervangend lid was van de euthanasiecommissie die oordeelde over het dossier van Tine Nys. Maar wat doet die commissie eigenlijk? Wie zit er allemaal in? Waarom oordeelt ze pas ná de dood van de patiënt? ‘De commissie is alleszins aan een grondige evaluatie toe’, zegt professor Medisch Recht Herman Nys (KU Leuven).

Wat is de euthanasiecommissie precies?

De zogenaamde 'Federale Controle- en Evaluatiecommissie Euthanasie' (FCEE) moet van elk dossier achteraf nagaan of de euthanasie die is toegepast door een dokter volgens alle voorwaarden en volgens de juiste procedure is verlopen.

‘Een keer per maand komt ze samen om de registratiedocumenten te bekijken die de artsen moeten invullen en doorsturen telkens ze een euthanasie hebben uitgevoerd’, zegt emeritus professor Medisch Recht Herman Nys* (KU Leuven).

‘In eerste instantie krijgen ze een geanonimiseerd dossier’, zegt Nys. ‘Ze kunnen dus niet zien om wie het gaat en wie de artsen waren. Normaal gezien.’ Die anonimiteit blijkt niet waterdicht. In het ‘anonieme’ dossier van Tine Nys stond de naam ‘Tine’ drie keer vermeld, zo bleek tijdens het proces.

Welke beslissingen kan de commissie nemen?

‘Als ze vermoedt dat de wettelijke voorwaarden niet zijn vervuld, kan ze eerst het document openen waar wel alle namen staan vermeld’, zegt Nys. ‘Ze kan ook de arts in kwestie oproepen voor uitleg.’

Is het oordeel dat de voorwaarden geschonden zijn, kan de commissie de zaak doorverwijzen naar het gerecht. ‘Daar is wel een tweederdemeerderheid voor nodig: elf van de zestien leden moeten dus tot dat oordeel komen.’ Dat gebeurt zelden. ‘Het is nog maar één keer gebeurd sinds de euthanasiewet van 2002’, zegt Nys.

Wie zit er allemaal in de commissie?

‘Ze telt zestien leden met stemrecht en zestien vervangers, die bij elke vergadering worden uitgenodigd. Iedereen die zich geroepen voelt, kan zich kandidaat stellen’, zegt Nys. De namen van de leden zijn raadpleegbaar op de website van de FOD Volksgezondheid. In het dossier van Tine Nys trad Fernand Keuleneer, nu de advocaat van de familie, toentertijd dus op als plaatsvervangend lid. Vandaag is hij geen lid meer.

De commissieleden hebben een mandaat voor vier jaar. Acht leden moeten dokter in de geneeskunde zijn, van wie er minstens vier hoogleraar zijn aan een Belgische universiteit. Vier leden zijn hoogleraar in de rechten aan een Belgische universiteit, of advocaat. Vier leden komen ‘uit kringen die belast zijn met de problematiek van ongeneeslijk zieke patiënten.’

Er moet ook taalpariteit zijn. ‘De samenstelling wordt goedgekeurd door het parlement. Het is een typisch Belgische commissie waar alle strekkingen, overtuigingen en talen vertegenwoordigd moeten zijn’, zegt Nys. ‘Ook mensen die kritisch staan tegenover de euthanasiewet, hebben er hun plaats.’

Hoeveel werk heeft de commissie?

Gigantisch veel. ‘Het gaat om meer dan 2000 dossier per jaar’, zegt Nys. ‘Dat zijn 200 dossiers per maand. En al die mensen in de commissie zijn drukbezette artsen en advocaten die dit soort dingen dus ’s avonds moeten doen, na hun dagtaak.’

‘Dat is meteen een van de grote manco’s van de commissie’, zegt Nys. ‘Die overbelasting zorgt ervoor dat ze sommige dossiers misschien minder goed bekeken hebben dan zou moeten.’

‘In Nederland pakken ze dat beter aan’, zegt Nys. ‘Daar heb je vijf regionale commissies en is de werklast beter verdeeld. Hier behandelt één commissie alle zaken.’

Fernand De Keuleer Foto: Photo News

En wie controleert dan die commissie?

‘Niemand’, zegt Nys. ‘De enige die dat zou kunnen doen, is het parlement, die kan beslissen om een grondige doorlichting te doen. Daar zijn een paar aanzetten toe geweest in het verleden (*door Kamerlid Els Van Hoof van CD&V, red.*), maar het is er nooit van gekomen. Elke aanzet daartoe wordt meteen gezien als een poging om het draagvlak voor euthanasie te ondergraven. Maar dat hoeft het helemaal niet te zijn. Waarom geen onafhankelijke doorlichting van de werkzaamheden bij elke nieuwe verkiezing van de leden? Dat is geen kwestie van wantrouwen, maar van gezonde democratie. Die commissie heeft dan ook een heel belangrijke taak.’

Waarom gaat de commissie pas na de dood van de patiënt aan de slag?

‘Praktisch is het niet haalbaar om elk dossier vooraf door een commissie van zestien te laten beoordelen’, zegt Nys. ‘Het zou ook een grote blijk van wantrouwen zijn ten opzichte van de artsen. Je moet er als samenleving toch vanuit gaan dat artsen goed proberen doen en niet lichtzinnig met zulke dingen omspringen.’

‘Er is wel degelijk ook toetsing vooraf’, zegt Nys. ‘Dat is de onafhankelijke arts die bij elke euthanasie geconsulteerd moet worden vooraf. In het geval van niet-terminale patiënten komt daar nog een derde arts bij.’

Hoe lang kan je in de commissie blijven?

Je kan je elke keer opnieuw kandidaat stellen. ‘Ook dat is een manco’, zegt Nys. ‘Het zou goed zijn als er een regel wordt ingesteld dat je na twee mandaten niet meer opnieuw kandidaat mag zijn. Nieuwe gezichten en nieuwe ideeën zouden gezond zijn voor de commissie.’

** Professor Nys is geen familie van Tine Nys uit het euthanasieproces.*